

Gorzów Wlkp., 28 czerwca 2018 r.

PS-VIII.431.9.2018.AFlo

Pani
Mirosława Węgiel
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świebodzinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 oraz Dz. U. z 2018 r., poz. 998); rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

1. Anna Florczak - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 83-1/2018 z dnia 20 maja 2018 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
2. Sylwia Czujko- Bury – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 83-2/2018 z dnia 20 maja 2018 r. – członek Zespołu kontrolnego

przeprowadził w dniu **27 kwietnia 2018 r.** kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzinie, Plac Wolności 14. Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zadań gminy, wynikających z cytowanej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od 02.01.2017 r. do dnia 27.04.2018 r. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Akta kontroli:13-14

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Agnieszki Kowalczyk, z-cy Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie, która również udzielała wyjaśnień podczas kontroli.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Opracowywanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Realizacja zadań asystenta rodziny, określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zgodnie z informacją pisemną pani Dyrektor Mirosławy Węgieł z dnia 25.05.2018 r. na terenie gminy miejsko - wiejskiej Świebodzin na dzień kontroli funkcjonowało 113 rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ramach prowadzonych czynności kontrolnych dokonano analizy losowo wybranej dokumentacji łącznie 4 rodzin (A, B, C, D) oraz dzieci w nich przebywających (A1, B1, B2, B3,B3,C1,C2,C3,C4,C5,C6,C7,D1,D2,D3,D4,D5). W 4 rodzinach spośród tych kontrolowanych stwierdzone były trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, gdzie prowadzona jest praca socjalna. W grupie badanych rodzin przebywało na dzień kontroli 17 dzieci, z czego:

- 7 dzieci w domu rodzinnym,
- 3 dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej,
- 1 dziecko w zawodowej rodzinie zastępczej,
- 6 dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

Akta kontroli:19,187,234,366,534

Ocena skontrolowanej działalności

1. Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny

Jak ustalono w toku kontroli Gmina Świebodzin w okresie objętych kontrolą posiadała opracowane i przyjęte do realizacji 2 programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017, przyjęty uchwałą Nr VII/101/2015 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 30 kwietnia 2015 r.
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, przyjęty uchwałą Nr XLII/631/2018 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 27 kwietnia 2018 r.
- Sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017” za rok 2017.

Akta kontroli:20-82

W celu oceny zapisów programu z zadaniami gminy, określonymi w cytowanej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokonano analizy jakościowej obu Programów Wspierania Rodziny.

W art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawodawca określił zadania własne gminy. Należą do nich oprócz opracowania i realizacji gminnych programów wspierania rodziny m.in. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci oraz tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny i współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Akta kontroli:20-82

W celu określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017, przyjętego uchwałą Nr VII/101/2015 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 30 kwietnia 2015 r. dokonano diagnozy społeczności lokalnej w oparciu o dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie, Urzędu Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich, Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również analizę problemów społecznych zdiagnozowanych w „Strategii na lata 2015-2021”. Na potrzeby programu zebrano dane statystyczne z okresu trzech lat: od 2012 r. do 2014 r. Program zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania; zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku;
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją oraz wykluczeniem;
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

W programie nie uwzględniono wymienionych w art. 176 ww. ustawy zadań własnych gminy tj.: tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowania podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29

ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające oraz współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W celu zbadania sposobów realizacji ww. celów Gminnego Programu, analizie poddano roczne sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017” za 2017 rok, składane przez wójta gminy, zgodnie z art. 179 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Sprawozdanie za 2017 rok sporządzono odnosząc się do zawartych w art. 176 ww. ustawy zadań własnych gminy. Jak wynika ze sprawozdania w 2017 r., opieką 2 asystentów objętych było 26 rodzin, które zostały zobowiązane do współpracy z asystentem przez Sąd Rodzinny (w przypadku jednej rodziny) lub pracownika socjalnego. Z zadań własnych gminy w 2017 roku realizowane były:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej;
3. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
4. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy.

Na podstawie sprawozdania z realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 za rok 2017” stwierdzono, że nie ujęto wszystkich zadań gminy, co oznacza, że zadanie te nie były realizowane. Gmina nie realizowała zadań zgodnych z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. :

1. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
2. szkolenie i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
3. organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających;
4. finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

Na 11 zadań gmina zrealizowała 7 zadań, co stanowi 63,8 %. W sprawozdaniu za 2017 r. nie uwzględniono potrzeb wynikających z nierealizowanych zadań gminy.

W toku kontroli poddano analizie również kolejny Program na lata **2018-2020**. Analiza

treści Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, przyjętego uchwałą nr XLII/631/2018 dnia 27 kwietnia 2018 r. wskazuje, że gmina zapewnia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcie poprzez pomoc asystenta, dostęp do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie szkoleń dla rodzin. Gmina stwarza także możliwości korzystania z form wsparcia wynikających z innych uregulowań prawnych, w tym w postaci pracy socjalnej. Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe oraz prowadzi monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Obowiązujący od 27.04.2018 r. program oparty został na diagnozie, do której wykorzystano dane z końca 2017 r. Z informacji zawartych w diagnozie wynika, że w ciągu 3 lat liczba rodzin objętych pomocą społeczną zmieniała się. W 2016 roku nieznacznie wzrosła o 1,4% (11 rodzin), w roku 2017 zmalała o ponad 8,9 % (70 rodzin). Nie uległy zasadniczej zmianie powody przyznawania pomocy, w dalszym ciągu najwięcej osób/rodzin otrzymywało wsparcie z powodu ubóstwa, następnie bezrobocia oraz długotrwałej choroby. W ciągu trzech lat spadła o 15% (26 rodzin) także liczba rodzin, które z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych otrzymywały pomoc. W przypadku rodzin z dziećmi najczęściej wsparcia udzielano rodzinom z dwójką dzieci. Liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłku realizowanego w ramach programu rządowego pomoc państwa w zakresie dożywiania w miastach w analizowanym okresie ma tendencję wahającą. W roku 2016 wzrosła o 7,3 % (24 dzieci), w 2017 roku zmalała o 15,9% (56 dzieci). Na terenach wsi z roku na rok pomoc w zakresie dożywiania maleje, w latach 2015-2017 zmalała o 21,8% (44 dzieci).

Z analizy danych zawartych w programie rozwój pieczy zastępczej na terenie Gminy Świebodzin w ostatnich trzech latach uległ nieznacznym wahaniom. Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych w 2016 roku zmalała o 1,9 % (1 rodzina), natomiast w roku 2017 zwiększyła się o 3,9 % (2 rodziny). Liczba niezawodowych rodzin zastępczych w analizowanym okresie zmalała o 7,7% (2 rodziny). Liczba rodzin zawodowych w roku 2016 wzrosła o 17% (1 rodzina). W kolejnym roku liczba rodzin zawodowych pozostała na takim samym poziomie. Podsumowując rozwój pieczy zastępczej na przełomie lat 2015-2017 uległ nieznacznym wahaniom na wysokości 1,2 % (1 rodzina), ostatecznie zamykając rok 2017 na tym samym poziomie co rok 2015. Ośrodek Pomocy Społecznej partycypuje w kosztach utrzymania 39 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, oraz 16 przebywających w Domu Dziecka. Na terenie powiatu świebodzińskiego funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego oraz Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Świebodzinie. Na przełomie trzech lat liczba miejsc w placówkach uległa stopniowemu zmniejszeniu o 14% (14 miejsc), również i liczba dzieci w nich przebywających o 24,7%

(20 dzieci).

Zaplanowane na lata 2018-2020 zadania pogrupowano na sześć obszarów:

- budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- poprawa jakości opieki sprawowanej nad dzieckiem z rodzin niewydolnych wychowawczo;
- wspomaganie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej;
- zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy oraz poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

Zapisane w programie na lata 2018-2020 cele nie wyczerpują wszystkich zadań własnych gminy, określonych w art. 176 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program Gminny jest niepełny - nie uwzględniono takich zadań jak:

- tworzenie możliwości i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny (art. 176 pkt 2 oraz art. 176 pkt 4 lit. b),
- organizowanie szkoleń rodzin wspierających (art. 176 pkt 3 lit. b),
- finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające (art. 176 pkt 4 lit. c),
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (art. 176 pkt 5).

Z 12 zadań Gmina uwzględniła w programie 8, co stanowi 66,7%.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie polegające na nieuwzględnieniu w Gminnym Programie na lata 2018-2020 zadań stanowiących zadania własne gminy tj.: tworzenie możliwości oraz finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające oraz współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Akta kontroli:20-82

2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Jak wynika z ustaleń kontroli na terenie gminy nie funkcjonują **placówki wsparcia dziennego**. Z informacji zawartej w piśmie, przekazanym w dniu przeprowadzania kontroli wynika, że w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Świetlica Środowiskowa, prowadzona w formie opiekuńczej, przeznaczona jest dla dzieci uczęszczających do szkoły

podstawowej. Jej działalność finansowana jest z budżetu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotacji unijnych oraz środków pochodzących od darczyńców. Świetlica działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Uchwały Nr XXVI/314/2012 Rady Miejskiej w Świebodzinie oraz w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalony przez Radę Miejską w Świebodzinie. Bezpośredni nadzór nad Świetlicą sprawuje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie, przy pomocy Kierownika Centrum Usług Opiekuńczych. Z pisemnego oświadczenia z-cy Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie, przyjętego do protokołu w dniu kontroli 27.04.2018 r. wynika, że od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie podjął kroki w kierunku przekształcenia świetlicy w placówkę wsparcia dziennego. Następnie dwukrotnie zwrócił się do Burmistrza Świebodzina o zabezpieczenie środków finansowych w budżecie Gminy na cyt. "przekształcenie świetlicy środowiskowej w placówkę wsparcia dziennego, działającą zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej". Niestety decyzja podjęta przez władze Miasta Świebodzin za każdym razem była negatywna.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 228 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostki samorządu terytorialnego prowadzące publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego przed wejściem w życie cytowanej ustawy (tj. przed 1 stycznia 2012r.), były obowiązane dostosować organizację, zasady i warunki funkcjonowania tych placówek do wymagań określonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy w terminie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy - tj. do 01.01.2015 r. Jak wynika z ustaleń kontroli, Świetlica Środowiskowa, funkcjonująca w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie, działa na podstawie ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także Uchwały Nr XXVI/314/2012 Rady Miejskiej w Świebodzinie oraz w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalony przez Radę Miejską w Świebodzinie - nie jest więc placówką wsparcia dziennego, działającą w oparciu o cytowaną ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatem nie spełnia przepisów zawartych w art. 228 cytowanej ustawy.

W toku kontroli ustalono, że w świetlicy na umowę zlecenie zatrudniony jest jeden wychowawca*. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 25/2017 z późn. zm. Dyrektora Ośrodka Pomocy

* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 29 czerwca 2018 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2018, poz. 1330).

Spółecznej w Świebodzinie z dnia 1 września 2017 r. w sprawie zmiany Regulaminu Świetlicy Środowiskowej działającej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzinie, działalność Świetlicy dokumentowana jest w formie rocznego planu pracy, rocznego sprawozdania z działalności Świetlicy Środowiskowej, listy obecności wychowawcy, wniosku o skierowanie do Świetlicy Środowiskowej, karty zgłoszenia/wyrażenia zgody na udział w zajęciach, dziennika zajęć, listy obecności dzieci, kart pobytu dziecka, indywidualnego planu pracy z dzieckiem oraz oświadczenia rodziców o samodzielnym przychodzeniu na zajęcia.

Zgodnie z informacją uzyskaną od z-cy Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie z dnia 18.06.2018 r., spośród 113 rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w których na dzień kontroli przebywało 283 dzieci, 11 uczęszcza na zajęcia w Świetlicy. Dzieci z rodzin, których dokumentacje badano w toku kontroli, nie uczestniczą w zajęciach ww. placówce, gdyż cyt., “część z nich przebywa w instytucjonalnej pieczy zastępczej”.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku placówek wsparcia dziennego.

Akta kontroli: 18-19,83-113

Kwalifikacje asystenta rodziny

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie zatrudniał 5 asystentów *, z czego:

- asystent rodziny nr 1, 2, 3 w pełnym wymiarze pracy,
- asystent rodziny nr 4 na $\frac{3}{4}$ etatu,
- asystent rodziny nr 5 (zatrudniona dwukrotnie) w pełnym wymiarze czasu pracy i na $\frac{3}{4}$ etatu.

W 2 przypadkach rozwiązanie umowy nastąpiło za porozumieniem stron oraz z powodu ustania stosunku pracy w 1 przypadku (asystent nr 4 i 5).

W celu ustalenia czy asystent rodziny spełnia wymagania kwalifikacyjne, określone w art. 12 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sprawdzono akta osobowe dwóch pracowników zatrudnionych na tym stanowisku. Na ten cel w 2017r. uzyskała dofinansowanie w ramach programu MRPiPS „Asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017”.

Zatrudnieni przez OPS asystenci rodziny spełniają wymagania kwalifikacyjne określone w art. 12. 1. cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny nr 2 posiada ukończone studia licencjackie na kierunku pedagogika resocjalizacyjna, ukończone studia magisterskie na kierunku pedagogika opiekuńczo- wychowawcza z resocjalizacją oraz ukończone studia podyplomowe na kierunku socjoterapia*. Asystent rodziny nr 3 posiada ukończone studia

* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 29 czerwca 2018 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2018, poz. 1330).

licencjackie na kierunku pedagogika opiekuńcza oraz studia podyplomowe na kierunku edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna*.

W toku kontroli zbadano również kwestię podnoszenia kompetencji zawodowych asystentów rodziny. Zatrudniona asystentka rodziny nr 2 uczestniczyła w szkoleniach: “Kurs Pierwszej Pomocy” w roku 2017; “Studium Terapii Uzależnień i Współzależnień w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień” w roku 2017; szkolenie “Przygotowujące do kontroli realizowanych przez Urzędy Wojewódzkie, asystent rodziny- prawa, obowiązki, dokumentacja, kierownik asystenta rodziny- czego wymagać, co dawać, jak dokumentować” w roku 2018; “Postępowanie w ekstremalnych sytuacjach kryzysowych zagrożenia życia i zdrowia” w roku 2018. Druga asystentka rodziny posiada certyfikat ukończenia szkolenia “Przygotowującego do kontroli realizowanych przez Urzędy Wojewódzkie, asystent rodziny- prawa, obowiązki, dokumentacja, kierownik asystenta rodziny- czego wymagać, co dawać, jak dokumentować” z roku 2018.

Nie stwierdzono uchybień w tym obszarze.

Akta kontroli:114-151

Na dzień kontroli 2 asystentów współpracowało z 24 rodzinami (każdy po 12), zatem został zachowany ustawowy wymóg, dotyczący liczby rodzin, z którymi asystent rodziny prowadzi pracę, określony w art. 15 ust. 4 cytowanej ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zwrócono uwagę na dysproporcję pomiędzy łączną liczbą dzieci w rodzinach (razem 41 dzieci), objętych wsparciem poszczególnych asystentów rodziny:

- Asystentka nr 2 – łącznie 28 dzieci w rodzinach,
- asystentka nr 3 – łącznie 15 dzieci w rodzinach.

W związku z tą dysproporcją, stanowiącą nierównomierne obciążenie pracą poszczególnych asystentów rodziny, kontrolujący rekomendują taki podział pracy, aby podczas obejmowania rodzin asystenturą brać pod uwagę liczebność poszczególnych rodzin, stopień trudności pracy z rodziną oraz liczbę dzieci.

Nie stwierdzono uchybień w tym obszarze.

Akta kontroli:129-151

Wsparcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin

Jak wynika ze sprawozdania MRPiPS-3 za 2017 rok w gminie Świebodzinie na koniec 2017 r. funkcjonowało 148 rodzin ze stwierdzoną bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wszystkie rodziny objęte były pracą socjalną. Sprawozdanie rzeczowo finansowe wskazuje, że w okresie objętym kontrolą 26 rodzin (łącznie) korzystało z usług asystenta, co stanowi 17,6% ogółu rodzin ze stwierdzoną bezradnością.

* Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 29 czerwca 2018 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2018, poz. 1330).

W toku kontroli analizie poddano dokumentację 4 spośród 24 rodzin (dane na dzień kontroli), z którymi pracują asystenci. Z uwagi na fakt, że kontrolą objęto działania w okresie od początku 2017 do dnia kontroli tj. do 24 kwietnia 2018 r. nie analizowano dokumentacji z wcześniejszego okresu. Zgodnie z przepisami art. 15 pkt 1 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o których mowa w art. 11 ust.1. Arkusze planów pracy z rodziną zawierają ogólne informacje o rodzinie oraz kto jest asystentem w tej rodzinie. Poza tym, zawarte są cele główne, cele szczegółowe (długoterminowe), cele szczegółowe (krótkoterminowe), ujęte również w formie tabeli ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za poszczególne działania (asystenta oraz rodzica bądź opiekuna). Kontrolujący ustalili że w okresie objętym kontrolą:

1. Rodzina A – (1 dziecko pozostaje w domu rodzinnym) – brak planu pracy asystenta oraz modyfikacji w aktach kontroli.
2. Rodzina B – (3 dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz 1 dziecko umieszczone w pogotowiu rodzinnym) – plan pracy z rodziną został sporządzony w dniu 6.03.2017 r., posiadał pieczętki i podpisy osób biorących udział w planie pracy z rodziną, tj: asystenta rodziny, osoby odpowiedzialnej za dziecko (rodziny zastępczej), pracownika socjalnego, dokumentacja nie posiadała modyfikacji planu.
3. Rodzina C – (5 dzieci umieszczone w pogotowiu opiekuńczym, 1 dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, 1 dziecko pozostające w domu rodzinnym) – brak planu pracy z rodziną w okresie objętym kontrolą (plan sporządzony przed okresem objętym kontrolą), modyfikacja sporządzona na okres: 1.02.2017 r. oraz 21.08.2017 r.;
4. Rodzina D – (5 dzieci w domu rodzinnym) – brak planu pracy w okresie objętym kontrolą (plan sporządzony przed okresem objętym kontrolą), sporządzona była modyfikacja w dniu 20.03.2017 r.

Po analizie dokumentacji rodzin stwierdzono, że w rodzinach (A,B,C,D) trudno stwierdzić czy działania asystenta były adekwatne do potrzeb rodzin, z uwagi na to, że w dokumentacji kontrolnej brakowało planów pracy (w rodzinie A,C,D) oraz modyfikacji (w rodzinie A,B). W badanych planach, opracowanych przez asystenta, określony został zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, jednak nie zawierał terminów ich realizacji oraz przewidywanych efektów pracy z rodziną (zgodnie z *art. 15 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*), co stanowi istotne uchybienie.

W kontrolowanym zakresie stwierdzono istotne uchybienia polegające na:

- *braku odniesienia do celów i kierunków działań, koniecznych do podjęcia, określonych w pierwotnych planach pracy i modyfikacjach tych planów;*
- *nie określeniu w konstrukcji planów pracy asystenta terminów realizacji działań*

wskazanych do podjęcia w rodzinie oraz przewidywanych efektów pracy z rodziną, mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych.

Akta kontroli:187-627

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny

Wszystkie 4 rodziny, których dokumentację analizowano w trakcie kontroli współpracują z asystentem rodziny na tyle długo, by możliwe było dokonanie oceny, o której mowa w art.15 ust. 1 pkt 15 cytowanej ustawy. Ocena sytuacji rodzin dokonywana winna być systematycznie co pół roku we współpracy z pracownikiem socjalnym i po zasięgnięciu opinii kuratora, jeśli został rodzinie przypisany. We wszystkich analizowanych przypadkach nie odnaleziono dokumentu pod nazwą "Okresowa ocena sytuacji rodziny". Dokumentacja rodzin zawiera natomiast dokument pn."Sprawozdanie półroczne", które ze względu na zawartość może być uznane za okresową ocenę sytuacji rodziny. Dokument ten zawiera: opis sytuacji rodziny przed objęciem asystenturą; założone cele współpracy z rodziną; cele szczegółowe (długoterminowe); cele szczegółowe (krótkoterminowe); zadania wykonane w rodzinie w okresie od...do; ocena sytuacji rodziny i rokowanie. W trzech przypadkach (B, C, D) zachowany jest wymagany ustawowo termin sporządzenia dokumentu. W przypadku dokumentacji jednej rodziny (A) sprawozdanie półroczne sporządzono tylko 1 raz - tj. 28.06.2017 r. Mając na uwadze powyższe, w ocenie kontrolujących należałoby przede wszystkim wprowadzić nazewnictwo ww. dokumentu zgodnie z literą prawa tj. "okresowa ocena sytuacji rodziny" oraz przestrzegać terminów sporządzania wymaganego dokumentu.

Ponadto wątpliwości kontrolujący budzi brak wypracowanego modelu dokumentacji pracy z rodziną. Przedstawiona dokumentacja sprawia wrażenie nieuporządkowanej. Ustalono, że w okresie kontrolowanym nie podejmowano działań w zakresie opracowania i przyjęcia do stosowania wzorów wymaganych ustawowo dokumentów. Wskazane byłoby korzystanie z rekomendowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej materiałów metodycznych i organizacyjnych. Dzięki takiemu rozwiązaniu zgromadzona dokumentacja pracy z rodziną będzie przejrzysta, np.:

- dziennik wizyt w środowisku rodzinnym- powinien zawierać podpisy rodziny, która objęta jest asystenturą (nierzetelne są podsumowania miesięczne z uwagi na fakt, iż notatka z wizyty w środowisku winna być sporządzona w miejscu zamieszkania rodziny),
- sprawozdanie zbiorcze – z dokumentacji wynika, że sporządzane jest raz na trzy miesiące, natomiast sporządzane powinno być zgodnie z przepisami prawa co 6 miesięcy art. 15 pkt15). Dla kontrolujących niezrozumiałe jest nazewnictwo sprawozdania /zbiorcze/ oraz częstotliwość jego wykonywania.

W toku kontroli stwierdzono:

- niestosowanie odpowiedniego nazewnictwa dokumentacji dotyczącej "Okresowej oceny

sytuacji rodziny”, co stanowi uchybienie,

- *niezachowanie wymaganego ustawowo terminu sporządzania okresowej oceny sytuacji rodziny, co stanowi istotne uchybienie.*

Akta kontroli: 187-627

Poradnictwo specjalistyczne.

Zgodnie z wyjaśnieniami z-cy dyrektora zapisanymi w protokole ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzenia kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzinie funkcjonuje Punkt Porad i Konsultacji, w ramach którego udzielane są konsultacje z zakresu prawa, dotyczą osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2017 roku 12 osób skorzystało z ww. porad. Ponadto osoby wymagające pomocy prawnej kierowane są do Nieodpłatnych Punktów Pomocy Prawnej przy Starostwie Powiatowym w Świebodzinie mieszczącym się przy ul. Piłsudskiego 18. Rodziny wymagające wsparcia psychologicznego korzystają z nieodpłatnych porad psychologa, przyjmującego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób w Kryzysie w Świebodzinie w przy ul. Bramkowej 2. W tym samym miejscu dyżury pełnią specjaliści: prawnik i psycholog ze Stowarzyszenia „Baba”. Ponadto asystenci rodziny, członków rodzin kierują do psychologów i psychiatrów w ramach NFZ przyjmujących na terenie miasta Świebodzin („Nowy Szpital, „Postęp”). Często też asystenci towarzyszą swoim klientom w czasie umawiania wizyt. Obsługę prawną Ośrodka wykonuje radca prawny, na podstawie umowy zlecenie, który w razie zaistniałej potrzeby udziela porad dla rodzin wymagających wsparcia. Z wyjaśnień z-cy Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie wynika, że Działający przy ODS Świebodzinie Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie udziela wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych dla osób/ rodzin dotkniętych przemocą domową.

Spośród czwórki rodzin, których dokumentację badano (A, B, C, D) wynika, że wszystkie objęte zostały poradnictwem specjalistycznym. Asystent rodziny kierował i motywował je do podjęcia działań w obszarach wskazanych przez specjalistów dla konkretnej rodziny tj.:

- rodzina A - skorzystała z: terapii psychologicznej na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie,
- rodzina B - skorzystała z: wsparcia specjalisty terapii uzależnień oraz lekarza psychiatry i psychologa,
- rodzina C – skorzystała z: pomocy lekarza psychiatry, psychologa oraz specjalisty terapii uzależnień,
- rodzina D - była objęta pomocą psychologa i psychiatry.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli: 165-170

Rodziny wspierające

Jak wynika ze sprawozdań rzeczowo – finansowych, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny składanych przez burmistrza radzie gminy, na terenie gminy nie funkcjonują rodziny wspierające. Z informacji protokołu ustnych wyjaśnień z dnia 27.04.2018 r., od za-cy dyrektora ośrodka wynika, że podejmowano próby utworzenia rodzin wspierających. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny poprzez stronę internetowej oraz tablicę informacyjną Ośrodka rozpowszechniali informacje o możliwości pełnienia funkcji rodzin wspierających wobec rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Społeczność lokalna mogła zapoznać się z zasadami pełnienia i współpracy rodziny wspierającej określonej w ustawie, jednak żadna z potencjalnych rodzin nie była zainteresowana pełnieniem funkcji rodziny wspierającej.

Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, że gmina nie podjęła uchwały w sprawie zasad zwrotu kosztów związanych z udziałami pomocy rodzinie w formie rodziny wspierającej. Ponadto w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 nie uwzględniono zadania organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowania kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających.

Akta kontroli:561-82, 171-172

3. Zaangażowanie w interdyscyplinarne działania służące reintegracji rodzin przeżywających problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W toku kontroli zbadano podejmowane działania na rzecz reintegracji rodzin. Jak ustalono w trakcie kontroli, w okresie od 2017 roku do dnia kontroli (tj. 27.04.2018 r.) z terenu gminy Świebodzin w pieczy zastępczej przebywało ogółem 55 dzieci (16-dom dziecka, 39 – rodziny zastępcze). 18 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych, natomiast 5 dzieci umieszczonych było w rodzinach niezawodowych i 16 dzieci w zawodowych.

W toku kontroli zbadano dokumentację 4 rodzin, którym odebrano dzieci i jest prowadzona praca asystenta rodziny. W 2 przypadkach teczki rodziny (A i D) po reintegracji, w kolejnych 2 (B i C) praca prowadzona jest pod kątem reintegracji. Ponadto, jak wynika z wyjaśnień, w 2017 roku poprzedzającym okres kontroli 5 dzieci z ww. rodzin wskutek oddziaływań asystenta powróciły pod opiekę rodzica biologicznego.

W stosunku do dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej obowiązek sporządzenia planu pomocy dziecku spoczywa na koordynatorze rodzinnej pieczy zastępczej, który we współpracy z rodziną zastępczą (...) asystentem rodziny (w przypadku gdy rodzinie

dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną) ustala cele i działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny. Posiedzenia zespołu, o którym mowa w art. 129 – 131 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie. Jak wynika z informacji protokołu ustnych wyjaśnień z dnia 27.04.2018 r., z-cy dyrektora pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny OPS Świebodzin aktywnie uczestniczą w spotkaniach cyt. “rekwalifikacyjnych” organizowanych przez Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Świebodzinie, dotyczących zarówno wychowanków placówki opiekuńczo- wychowawczej i ich funkcjonowania w środowisku, jak również rodzin biologicznych. Plan pomocy dziecku jest omawiany przez pracownika Domu Dziecka oraz asystenta rodziny lub pracownika socjalnego w przypadku gdy w rodzinie dziecka został on przydzielony. Na wniosek Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie sporządzają opinię dotyczącą aktualnej sytuacji rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i jej funkcjonowania w środowisku.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli:131-164

Opiniowanie ws. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zgodnie z zapisami w art. 47 ust. 6 i 7 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zarówno informacja przekazywana do Sądu o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, jak i wniosek o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej, powinna zawierać opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną. W dokumentacji badanych rodzin znajduje się opinia, o której mowa w przepisach, np.: w sprawie małoletniego A1 asystent rodziny dwukrotnie przygotował i przesłał opinię dotyczące sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w spokrewnionej rodzinie zastępczej, zawartą w pismach z dnia 04.01.2017 r. i 15.05.2017 r. W związku z pozytywną opinią asystenta rodziny dziecko powróciło pod opiekę matki.

W badanym obszarze nie stwierdzono uchybień.

Akta kontroli:187-627

Uczestnictwo w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

W celu zbadania czy asystent rodziny zgodnie z art. 15 pkt 18 cytowanej ustawy w ramach współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej uczestniczył w posiedzeniach zespołów ds. Okresowej oceny sytuacji rodziny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej dokonano analizy dokumentacji 9 dzieci przebywających objętych kontrolą, tj.: z rodziny A-A1;

rodziny B- B1,B2,B3,B4; z rodziny D-D2,D3,D4,D5. Przekazana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie dokumentacja zawiera listy potwierdzające obecność przedstawicieli OPS w Świebodzinie na posiedzeniu Zespołów ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w Domu Dziecka nr 4 w Świebodzinie w dniach 18.05.2017 r. i 05.11.2017 r. odnośnie rodzeństwa B1, B2, B3. Najmłodsze z ww. rodzeństwa dziecko B4, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Świebodzinie III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 07.03.2017 r., przebywa w pogotowiu rodzinnym. Od tego czasu odbyło się (zgodnie z zawiadomieniami PCPR w Świebodzinie) sześć posiedzeń Zespołu ds. Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, tj.: 27.03.2018 r., 19.06.2017 r., 04.08.2017 r., 25.10.2017 r., 17.01.2018 r., 16.04.2018 r. Dokumentacja zawiera protokoły z listami potwierdzającymi obecność przedstawiciela OPS w Świebodzinie z dni: 05.04.2017 r., 04.08.2017 r., 25.10.2017 r., 16.04.2018 r. W związku z powyższym w dwóch terminach brak jest potwierżeń uczestnictwa w posiedzeniach Zespołu. Jeśli chodzi o małoletniego A1 przebywającego w spokrewnionej rodzinie zastępczej od stycznia 2017 r. do dnia kontroli Zespół organizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie zbierał się 11.05.2017 r. O terminie posiedzenia Ośrodek został poinformowany pisemnie (pismo z dnia: 04.05.2017 r.). W dokumentacji dziecka nie ma potwierdzenia uczestnictwa przedstawiciela Ośrodka w posiedzeniu zespołu.

Pozostałe dzieci, których teczki podlegają analizie, to rodzeństwo D2, D3, D4, D5 z dniem 03.09.2017 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Świebodzinie powrócili pod opiekę matki. Brak jest dokumentacji potwierdzenia uczestnictwa przedstawiciela OPS w Świebodzinie w ww. Zespołach.

W okresie objętym kontrolą dzieci z rodziny C tj.: C1, C2, C3, C4, C5 przebywało w zawodowej rodzinie zastępczej pełniacej funkcję pogotowia rodzinnego. Dziecko C6 z tej samej rodziny zostało umieszczone w zawodowej rodzinie zastępczej, natomiast dziecko C7 pozostaje pod opieką rodziców biologicznych.

W badanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie polegające na braku dokumentu potwierdzającego udział w posiedzeniu zespołu.

Akta kontroli: 173-627

4. Koordynowane wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860 ze zm.) uprawnione rodziny mogą korzystać z poradnictwa w zakresie:

- 1) przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- 2) wsparcia psychologicznego;
- 3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;

4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo zgodnie z cytowaną ustawą koordynowane jest przez asystenta i podejmowane jest na wniosek uprawnionych osób.

Jak wynika z wyjaśnień z-cy dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie w okresie objętym kontrolą 8 osób skorzystało ze świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życia, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub porodu, w wysokości 4 tys. zł. Pracownicy socjalni oraz inspektorzy Działu Świadczeń Rodziny informowali kobiety o możliwościach skorzystania ze wsparcia w formie poradnictwa obejmującego: przewyższanie trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka; wsparcie psychologiczne; pomoc prawną, a w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych; dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej koordynowanego przez asystenta rodziny. Żadna z osób uprawnionych nie skorzystała z proponowanych form pomocy.

Nie stwierdzono uchybień odnośnie koordynacji poradnictwa dla osób uprawnionych na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016r., poz. 1860).

Akta kontroli:628-629

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Zgodności z przepisami kwalifikacji i podnoszenia kompetencji zawodowych przez asystentów rodziny.
2. Zachowania limitu liczby rodzin pozostających pod opieką asystenta.
3. Zapewnienia dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
4. Działań na rzecz reintegracji rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej
5. Sporządzania opinii ws. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
6. Koordynowania wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W badanym zakresie stwierdzono uchybienia pod względem:

1. Niestosowania odpowiedniego nazewnictwa dokumentacji dotyczącej “Okresowej oceny sytuacji rodziny”.
2. Braku dokumentowania uczestnictwa w sporządzeniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej;

W badanym zakresie stwierdzono istotne uchybienia pod względem:

1. Nieuwzględnienia w Gminnym Programie na lata 2018-2020 zadań stanowiących zadania własne gminy tj.: tworzenie możliwości oraz finansowanie podnoszenia kwalifikacji

przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające oraz współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

2. Braku odniesienia do celów i kierunków działań, koniecznych do podjęcia, określonych w pierwotnych planach pracy i modyfikacjach tych planów.
3. Konstrukcji planów pracy asystenta, polegające na nie określeniu terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie oraz przewidywanych efektów pracy z rodziną, mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych.
4. Niezachowania wymaganego ustawowo terminu sporządzania okresowej oceny sytuacji rodziny.
5. Braku skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających.
6. Braku dokumentowania uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
7. Braku placówek wsparcia dziennego.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia i istotne uchybienia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2018 poz. 998) oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli **zalecam:**

1. Uwzględnienie w Gminnym Programie na lata 2018-2020 zadań stanowiących zadania własne gminy tj.: tworzenie możliwości oraz finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające oraz współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Dostosowanie organizacji, zasad i warunków funkcjonowania świetlicy środowiskowej działającej w strukturach Ośrodka do wymogów placówki wsparcia dziennego, zgodnie z art. 228 ust. 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Podejmowanie skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających, zgodnie z art. 176 pkt 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny

- i systemie pieczy zastępczej.
4. Przechowywanie dokumentacji rodzin objętych asystenturą w taki sposób, aby możliwe było odniesienie się do celów i kierunków działań, koniecznych do podjęcia, określonych w pierwotnych planach pracy i modyfikacjach tych planów, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 14 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 5. Konstruowanie planów pracy asystenta z uwzględnieniem terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie oraz przewidywanych efektów pracy z rodziną, mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zgodnie z art. 15 ust. 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 6. Terminowe sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodzin, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 15 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 7. Stosowanie odpowiedniego nazewnictwa dokumentacji dotyczącej "Okresowej oceny sytuacji rodziny", zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 15 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 8. Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 9. Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzeniu planu pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Dyrektor jednostki.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Anna Florczak

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Sylvia Czujko- Bury

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej